

פ ר ו ט ר ק ר ל מס. 142
מישיבת וועדת החוקה, חוק ומשפט, שהתקיימה
ביום א', כ"ח בתשרי תשל"ב (17.10.71) בשעה 10.30

נ כ ח ר:

חברי הועדה:

י. גולדסמידט - יו"ר
י. ארידור
א. אנקוריון
פ. אביזוהר
פ. בן-פורת
י. ה. קלינגהופר
ש. פרידמן

מוזמנים:

מר שלי - משרד המשפטים
מר למכיק - משרד המשפטים
פ. סמגר - היועץ המשפטי לממשלה
גב' קרפ - עוזרת ליועץ המשפטי לממשלה
מר קרתי - משרת ישראל
ר. מלחי - מזכירת הועדה
רשמה: ש. קוטלר

סדר היום:

1. אישור הנוסח החדש של פקודת בתי הסוהר.
2. חוק-חוקרים פרטיים ושירותי שמירה.

- - - - -

היו"ר י. גולדשמידט:

אני פותח את הישיבה.
הושפנו לסדר קיום של הישיבה.
את אישור הנוסח החדש של פקודת בתי-הסוהר. הגענו אל הנוסח הזה הודות
לוועדת משנה קשנה בראשותו של חבר-הכנסת קלינגהופר, שסיימה את העבודה
הפרובה בעזרת מר שלי ומר דמביץ משרד המשפטים והיועץ המשפטי של
המסורה, קר בן-ארי. אני מסתמס בהזדמנות זו כדי להודות לחבר-הכנסת
קלינגהופר וכל אלה שעזרו על ידו בהשלמת העבודה הזאת, ומבקש
מחבר-הכנסת קלינגהופר להציג לפנינו את הענין כמות שהוא או בצירוף
שאלות שבהן הוא רוצה לקבל החלטה הועדה, במידה שלא היה קונסנסוס בוועדת
המשנה.

י. ה. קלינגהופר:

הנוסח המונח בפניכם הם פרי הליכים
מסויימים על פי פעיף 16 לפקודת
סדרי השלשון והמשפט, שהם ראשון כל הצעת נוסח חדש של סר המשפטים והעברה
לוועדה שטוטורית, ובמקרה זה נתמנתה ועדה בראשות הקופש של בית ה מספ
העליון, מר חיים כהן; שנית בשיושא של הועדה הסטוטורית, זאת אומרת
הנוסח כפי שהוא יצא מתחת ידה של הועדה הזאת לאחר דיון בהצעת סר המשפטים
המקורית, בנוסח של הועדה הסטוטורית, אנחנו בוועדת המשנה לקניעת נוסח חדש
דנו. היא שהיתה בפנינו. דנו בכל סעיף וסעיף ובכל מלה ומלה והכנסנו
פה ושם מספר תיקונים קלים.

בהזדמנות זו אני רוצה לציין

שוני במבנה החוק. בעוד שהפקודה המנדטורית המקורית העמידה קיד אחרי
הפרק הכללי שדן בפרטנות בראש ההוראות סעיפים הדנים בתי הסוהר,
ארגונים, סמכויותיהם ו תפקידיהם של הנמנים על סירות בתי הסוהר, הרי
הועדה הסטוטורית, ואנחנו בעקבותיה, הפה את הסדר והעמידה בראש הסעיפים
את ההוראות הנוגעות לאסירים, ורק לאחר מכן רכזנו את ההערות על בתי
הסוהר עצמם. לפי זה המבנה הכללי הן אמחילה באסירים ואחר כך בבתי הסוהר,
ולבסוף סונות.

ועדת המשנה דנה בנוסח חדש לפקודת

בתי הסוהר מסוף חדש פאי עד סוף חדש יולי. קיימנו בכל שבוע שתי ישיבות
ארוכות למדי.

אני רוצה להביא בפניכם שתי בעיות

ולבקש החלטה סופית והייתי רוצה להסתמס בהזדמנות זו כדי להודות לחברי
הועדה, לה שלי ודמביץ וליועץ המשפטי של המסורה קר בן-ארי, שבא לכל
ישיבה וישיבה וסייע בידנו במיוחד גם מן היידע הפרקטי המעסי באשר
לביצוע החוק. אני מודה להם מקרב לב על שיתוף הפעולה והעזרה שהם
הוסיטו למלאכה הזאת.

שתי שאלות ספציפיות נשארנו ללא

פתרון והחלטה סופית והן: השאלה הראשונה נוגעת לסעיף 46 של הסיושא
שבפניכם, סעיף 76 בטקסט האנגלי. סעיפים 45, 46 ו-47 בנויים לפי
אבחנה בין אסיר הממכה למשפטו לבין אסיר שפוש.

האם יש סעיף העוסק ביחס מיוחד?

ס. אביזוהר:

זה לא צריך להעסיק אותנו, כי זה
תרגום פילולי מאנגלית.

י. ה. קלינגהופר:

אין הגדרה של "יחס מיוחד". זה
נשאר בתקנות, אלא שזה קיים.

מר דמביץ:

למה לא שיניתם זאת?

מ. בן-סורת:

אסור לנו, על כל החופש שיש לנו,
לסנות. אנחנו יכולים לסנות

י. ה. קלינגהופר:

את מכנה החוק, את סדר הסעיפים, את חלוקתו מכל הבחינות,
את הנוסח מבחינה לשונית, אבל אסור לנו לסנות את תכן החוק.

מ. בן-פורת:

יכולה הוועדה ליזום סנוי
ולהביא זאת למליאה.

י. ה. קלינגהופר:

כל סנוי שעון יוזמה תחיקתית
רגילה, או על ידי הממשלה או
על ידי חבר כנסת. זו יכולה להיות הצעת חוק פרטית.

מ. בן-פורת:

הצעת חוק פרטית של כמה חברים?

י. ה. קלינגהופר:

כן. ביחס לתרגום לגבי אסירים
שניתן להם יחס מיוחד לא היתה
בעיה והוא נאמן למקור וקבלנו זאת. אני מביא בפניכם את הבעיה של
התוספת. התוספת היא, שאסיר פלילי המחכה למשפט וכן אסיר אזרחי ימותר
לספק להם משה ושלום שמיכות. זה הקוסי. סך המשפטים היה ידעה - כאשר
עובדה ה שיושא הראסונה של הצעת הנוסח החדש - שלמעשה לא נאה למדינת
ישראל, מדינה מתקדמת ודמוקרטית וליברלית כמו מדינת ישראל, לסמוך
ידה על הוראה כזאת. כי מה זאת אומרת? הרי זה מובן מאליו. מה גם
שם נאמר "יותר לספק", זאת אומרת שרשאים גם לסלול זאת. האמפליקציה
השניה היא, שמההן אתה שומע לאו, שלגבי אסירים שפושטים לא חלה אפשרות
זאת. סעיף 47 אינו מדבר על משה או על שלוש שמיכות, כלומר, אפשר להבין
סלהם אסור לתת מיטה, אין סמכות לתת מיטה ושלוש שמיכות. על כן זה
נראה כאבסורד ובשיושא של מסדר המשפטים המלים האלה התחלפו.

הוועדה הסטוטורית בראשותו של
שופט בית המשפט העליון פר כהן גם כן היתה בדעה שאין מקום בחוק הישראלי
להוראה כזאת. זאת אומרת שהדבר הוא אחד הסנויים הנובעים מהקמת המדינה
ורשויותיה, שעלינו להתחשב בו לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השטון והמשפט,
בבואנו לקבוע נוסח חדש. לפי סעיף זה עלינו להביא בחשבון את כל
החקיקה הישראלית. אז קום המדינה. אם רואים את המדינה כפדינה מתקדמת,
כדוגלת בהתערבות משפטית ורואים את ישראל כמדינה שעם קומה יש לה גישה
יסודית הומנית שהיא סותרת לחלוטין הסדרים תחיקתיים מסוג זה, אז יש לנו
גם סמכות לפחוק את הפסוק הזה. אבל לא רצינו לעשות זאת בעצמנו. היתה
דעה אחידה בוועדת המשנה, אלא חשבנו שמחיקה של כך וכך מלים בלי שהדבר
נובע מתיקון מפורש בחוק, מוטב שלא תהיה על אחריות ועדת משנה אלא
נאה יותר להביא אותה לעיון ולהחלטה סופית של מליאת הוועדה.

א. אנקוריון:

אתה מדבר על סעיף 46. מה נזכר
לגבי אסיר שפוש בהקשר זה?

י. ה. קלינגהופר:

אם אתה מוחק, אתה יכול לומר
סזה דבר מובן מאליו שלכל אסיר,
בין אם הוא מחכה למשפט ובין אם הוא כבר שפוש, תתן, מטעמים הומניטריים
אלמנטריים, גם מיטה וגם שמיכות. בעוד שאם כתבת את ה רשות הזאת רק
בנוגע לאסיר מחכה למשפט, פירוש הדבר יכול להיות כאילו לאלה יותר
לתת ואילו לאחרים אסור. ההצעה שלנו היא לסיים את הסעיף במלים "יחס מיוחד

הי"ר י. גולדשמידט:

ההצעה תהיה שהתקנה אינה מדברת
על סדרי הלינה וההשכבה של שום
אדם, לא לפני שפיטה ולא אחרי שפיטה. לא מזכירים זאת, ומנהל בית-
הסוהר מסדיר זאת כפי שהוא מבין.

א. אנקוריון:

אתנגד למחיקה. השאלה הפורמלית
אם סנוי מסוג זה יכולים לומר
לומר עליו שהוא סנוי בגבולות סעיף 16 שהזכיר חבר הכנסת קלינגהופר.
על כך אפשר להתווכח. אבל נניח שאפשר. אני בספק רב אם סנויים מסוג
זה יכולים להקיף גם מחיקה שכזאת. אני מתנגד לדבר מסום שאינני
יודע מה זה מובן מאליו לגבי בית סוהר, לגבי שלטון של בית סוהר.
בדרך כלל אני חושב שצריכה להיות דאגה יתרה לעציר שמחכה למשפטו לעומת
אדם שפוש. מה נאה לידי בטוי דאגה. אבל אני חושב שטוב שנאמר בלשון
ברורה שהוא זכאי למיטה ושלוש שמיכות. למען שלגבי אדם שעצור בצורה
כזאת לא תעזור שאלה אם לפרט זאת במובן מאליו או לא, אלא שידעו
שלעציר מגיע הדבר. אנו יודעים שיש דוחק ויש צפיפות בבתי הסוהר ולפעמים

א. אנקוריון:

דוחקים אנשים לחדר, למעלה מכוח הקליטה של החדר, ואדם עלול להיות מוסכב על הריצפה או על מחצלת. לכן אין למחוק זאת. לא הייתי מציע לכתוב דבר כזה, אבל אם זה קיים בחוק, אל נמחק זאת.

י. ה. קלינגהופר: לא כתוב בחוק. כתוב "מותר".

א. אנקוריון:

אפשר להתווכח מה זה ואני בדעה שה- פירוסו אלא, במקרה זה לא חשוב הוי כוח כל ביתמספס יפרס את ה- כ. אם מפקד בית הסוהר לא יתן את הדבר ויפנו לבית המספס, בית המספס יאמר שבית הסוהר חייב לתת זאת. ה"מותר" פירוסו "חייב". זה קיים בתוך החוק. הוי כוח מתעורר סביב השאלה אם להוציא זאת מסום שזה מובן מאליו, או מסום שמבחינת ההסלכה אפשר יהיה לומר שכאן מדובר על אסירים שמחכים למספס ולא על שפוטסים, כלומר, על שפוטסים לא מדובר. אם למישהו יהיה ספק ויפרסו את הדבר בצורה כזאת כאילו לספוס לא, אני מניח שימצא חבר הכנסת או ימצאו חברי כנסת שיהיו מוכנים לחתום על תיקון של חוק כזה במסגרת של הצעת חוק פרטית. אם לא יהיה צורך - לא יהיה צורך. אבל לא הייתי מציע למחוק זאת איום. לכל מלה יש ערך. יש ערך למספר שלוש שמיכות במקום שתי שמיכות או שמיכה. אינני יודע על תקדים שנמחקו דברים בעלי מספרות, בגלל פירוס של בית הלל שכבר בינו.

היו"ר י. גולדסמידט:

האם היית מציע שבמקום לומר "מותר" לספק יאמר "ויספקו להם?"

א. אנקוריון:

וודאי. אך אני לא שוח את אני רשאי ללכת כל כך רחוק.

י. ה. קלינגהופר:

אני מקבל שלפעמים מפרסים בתי המספס את בתור.

אבל אינני בטוח אם במקרה זה יפרסו כך.

י. ארידור:

אני רוצה לתמוך בדעת יוסב ראש וועדת המסנה. אי אפשר למזג

עם בהקשר עניינים זה. הנוסח האנגלי מבדיל בין השניים כשהם באים זה מול זה. סעיף 47 בנוסח החוק אומר: (מצטט מהנוסח האנגלי). כאשר בסעיף 81(3) בחוק האנגלי מדובר על קשרים עם חברים א ו יודעין מספסי, לא נאמר " אותו סעיף 81 בנוסח האנגלי מבדיל הבדלה בעלת משמעות בין לכין. אי אפשר לתרגם את בתור, לא באנגלית ולא בעברית. לכן אין ברירה אחרת אלא תרגום המלה וכתיבתה "מותר", אחרת זה עיוות ועיקום הכתוב וסילוף התרגום.

עם זאת אני חושב בהחלט שיש יסוד איתן להצעה שכל התוספת הזאת תימחק בתוקף הסמכות של הועדה לתקן תיקונים בעקבות שנויים המתחייבים מהקמת המדינה ורשויותיה. בזמן המנדט כל היחס לאסירים היה קשור בסלשון דיכוי. אחד האמצעים האלה היה היחס הלא מיוחד לאסירים, דהיינו שאסיר אינו בכל זכויות אבוס והוא יכול להסתדר גם בלי מיטה ובלי שמיכות. כאשר יש יחס מיוחד, מותר לספק לו מיטה ושלוש שמיכות. גם כן לא חייבים. זה לא כמו בסעיף 45. זה חלק מצורת דיכוי של שלשון קולוניאלית. הקמת המדינה ורשויותיה בשלו לדעתי את הערך של הסעיף הזה, ואם ועדה בראשותו של מר חיים כהן תחילה, ואחר כך בראשותו של חבר הכנסת קלינגהופר סבורה כן, אני מצטרף לדעתם בלב שקט.

פ. פביזוהר:

לגופו של דבר הסיפא הזאת בלתי- בסבלת בחוק הישראלי. זה קשור לתפיסה מה זה בית סוהר ומהו מאסר. כסום פנים ואופן לא בא מאסר לפגוע בטיאותו, לדעתי גם הנפשית, של האסיר. ואז מיטה וחיימום הם א"ב, ואז זו לא שאלה של מותר או אסיר מסוגים אחרים או לא אחרים, אלא לגבי כל אסיר. אינני מתלהב מהשלוש שמיכות. למה שלוש? בצפת אחרת מאסר באילת.

זה נובע מחילוף השלטון. זה סריד בריטי מובהק. אצביע בעד כל הצעה שתציע למחוק את המלים האלה.

אלא מאי? יש בכך איזה שהוא תקדים כאילו אפשר לפרש את מה שמסתמע מסעיף 16 לפקודת סדרי השלטון, שפותחים לוועדה פתח מסויים. אינני ירא מהוועדה. היא נאמנה עלינו. להיפך, זה יקשה או עשוי להקשות על מקרים שעשויים להיות בעתיד כאשר הוועדה תעמוד בפני מפקות. כיום נוח לוועדה, היא יודעת מה מותר לה ומה אסור לה. נכון עשתה הוועדה שהביאה את הנושא למליאה. ברור שהיא ראתה שוועדת מסנה אינה רשאית להסמיט זאת. השאלה אם המליאה רשאית.

יש שתי אפשרויות. האחת היא לקבל את הצעת יו"ר ועדת המסנה. נדמה לי שבכך יצרנו תקדים. יכול להיות שתקדים לא רע. יכול להיות שאפשר ללכת בדרך שהוועדה רשמה לפנייה את המציפים, בחוק המחייבים, מבחינת השכל הישר והנסיבות שכולנו חשים בהם, שנשתנו, שזה וסם להכניס תיקונים וסנויים קלים, והם יוגשו כהצעת חוק פרטית של יוסב-ראס הוועדה או מישהו אחר, בתנאי שוועדת הכנסת תאפשר הליך מזורז ולא יטענו להצעת חוק פרטית עם כל מה שנוגע למכסות של חלוקת הסייעות. הצעת חוק פרטית אינה פתרון במסטר החקיקתי שלנו, אלא אם כן ייקבע לכך הליך מיוחד. לא הייתי מציע זאת כרגע, אבל אני מציע זאת למחשבה לוועדת נוסח חדש, שפא כדאי לפני איזה שהוא הליך כזה, סיחד עם הנוסח של הסייטא יוגשו גם הצעות לסנויים שמתחייבים מעצם העובדה שעבדו על חוק שנכתב לפני שנים רבות.

פ. בן-פורת: הוציא ונתקלנו בענין היחס המיוחד, אני מציע שנשאיר זאת. אלא מה?

נצטרך להתחייב, או בעצמנו, כלומר הוועדה תיזום הצעת חוק פרטית, או שנתאם את הדבר עם הממשלה והיא תגיש הצעת תיקון בה יוגדר מה הוא יחס מיוחד. יש וודאי תנאים מתאימים ליחס מיוחד. בענין של תנאי מזון, חופשה וביקורים. יש וודאי שורה ארוכה של דברים הכלולים בהגדרה של יחס מיוחד. אם אינם כלולים, צריך להכליל אותם. כד כבד עם איסור הנוסח החדש, יש להגיש למליאה גם הצעה בענין היחס המיוחד.

בהזדמנות זו אני מציע שהוועדה תפליץ או בפני הממשלה או בפני ועדת הפנים, לאשר את נוסח הפקודה ולהכניס תיקונים לפקודה כולה.

היו"ר י. גולדסמידט: מסרד המספטים משפל כהצעה כזאת. הקדמנו את איסור הפקודה בנוסח החדש מפני שמסרד המספטים כבר הכין תזכיר לסנויים אחדים בפקודה. אבל הוא רצה שקודם כל הבסיס יהיה מאושר, ואחר כך יחולו בו סנחיים. אני מבין שאם הוועדה תדחה את הצעת יוסב-ראס ועדת המסנה, מסרד המספטים מצידו יאמץ את הדבר וינסה או יציע לכנסת לקבל זאת, ואז זה יילך דרך חקיקה רגילה, דרך הליכים רגילים. יתכן שזו הדרך הנכונה, אולי גם היותר יעילה מאשר הצעות פרטיות של חברי לנסת, כי התהליך קצר יותר.

פ. בן-פורת: השאלה היא אם יש לנו סמכות לתקן, אם יש לנו סמכות להסמיט.

היו"ר י. גולדסמידט: חבר הכנסת קלינגהופר הסתמך על מה שנאמר בסעיף 16(א), שנוסח חדש יכיל את כל הסנויים הנובעים מהקמת המדינה ורשויותיה... חבר הכנסת קלינגהופר אומר, שסנויים הנובעים מהקמת המדינה זה לא רק סנויים מוסדיים, שיזכר מוסד שאינו קיים יותר או שלא מתחטבים במוסד שהמדינה הקימה, אלא הוא מיחס את הדבר גם להלכי רוח לאחר הקמת המדינה, כפי שנאמר קודם לכן. היחס לאסיר שונה היום במדינה לעומת היחס שהיה קודם לכן. אם פירוש זה רחב מידי, זאת יש לסקול.

י. ה. קלינגהופר: אני פירסתי כמו שהיוסב-ראס הסביר את כוונתו של סר המספטים כאשר הוא כבר מחק בסייטא שלו את צירוף המלים האלה. כך פירסתי גם את כוונת הוועדה הסטטוטורית שסמכה ידה על מחיקה זאת, ביודעין.

ש. סמגר:

אני מצדד בפירוש הליברלי יותר של הסעיף. אני לא סבור שהתכוונו לפורמליות מוגבלת כל כך של תרגום לנוסח עברי טוב יותר. רצו לתת לדברים משמעות מהותית. מקצת מן הדברים האלה התעוררו כאשר דיברנו על סגריים וצירים לפיניהם. גם אז הלכנו למהותם של דברים. היתה בעיה דומה, שמא מותר לגשת בגישה רחבה יותר ולשנות ממהותם של הדברים. הייתי מצטרף לפירוש של סמכות ועדה זו או ועדת המסנה שלה לשפול בדברים במשמעותם, ולא דווקא בצורה הצרה של תרגום מלסון אנגלית ללסון עברית.

מר שלי:

אני מצטרף לכל מה שנאמר בזכות מחיקת סעיף זה, וגם בזכות הדעה סצריכה להיות לנו לגבי הפקודה הזאת, עלינו לזכור מתי היא נכתבה, איזה קהל אסירים עמד לנגד עיניה. הדברים כל כך נסתנו מאז ועד היום שקשה להביח שאנחנו יכולים לדבר כך.

נשאלה שאלה אם מותר לנו לקיים גישה גמישה ביותר לאר הנסיבות שהסתנו עם הקמת רשויות המדינה. אני רוצה להזכיר כי במסך כל השנים שאנחנו עוסקים בנוסח חדש, היינו ערים לרגישות מיוחדת לפירוש הזה. כל אימת שחשבנו להסתפק על כך, חשבנו שיש להביא זאת בפני המליאה. אין דאגה של יצירת תקדים. יש תקדים.

היו"ר י. גולדסמידט:

קיימת הצעת יו"ר ועדת המסנה אליה הצטרפו חברי הוועדה, ואילו חבר-הכנסת אנקוריון מתנגד לכך. אני מבין שרוב הנוכחים מקבלים את ההצעה הזאת וכך אנחנו מחליטים, שבסעיף 46 שורה שניה, אחרי המלים "יחס מיוחד" תבוא נקודה במקום פסיק, והסיפא במחקה.

החלט: לפי סיכום יו"ר הוועדה לעיל.

פ. בן-סורת:

מתוך הנחה שתהיה הגדרה של יחס מיוחד.

י. ה. קלינגהופר:

אלי מותר להציע שבענין של יחס מיוחד נפנה את תשומת לב משרד המשפטים,

שבמילא דן עכשיו בתיקונים לפקודה.

היו"ר י. גולדסמידט:

לכך אני מסכים. אני מקבל זאת במובן זה אבל לא כחלק מההחלטה.

י. ה. קלינגהופר:

הנוסח הסני נוגע לסעיף 72 סעיף (ג). סימן ב' בפרק ג' דן במקרים רשמיים. יש נוטאי מסרות שמכות החוק במישרין מוסמכים למלא תפקיד של מבקרים רשמיים, ויש כאלה שהתפקיד הזה מושל עליהם עקב ותוקף מנוי שהם קיבלו. גם אסה יכולה להתמנות, או להיות בתוקף תפקידה, מבקרת רשמית, למשל, שופטת של בית המשפט העליון, אם פעם תהיה, או שופטת של בית משפט מחוזי שכבר ישנה. זוהי מבקרת רשמית מטעם החוק. היא יכולה להתמנות להיות מבקרת רשמית. כאן עוברים לבעיה העדינה של האסה המכהנת כמבקרת רשמית. בסעיף (ג) נאמר "מבקר רשמי", למעט מבקרת רשמית, רשמי להזמין עדים ולהסביע לענין פקודה זו. זאת אומרת שכאן נקבעה קלסיפיקציה, אפילו דיסקרימינציה לרעת האסה.

לכן התעוררה הבעיה של סווי זכויות

האישה. זהו עקרון שחייבת להיות נטיה לבדו אפילו בלי קביעתו המפורשת כדין זה או אחר. נוסף על כך יש גם חוק מסנת תסי"א, חוק סווי זכויות האשה, והסעיף הראשון שבו מורה כך: דין אחד יהיה לאשה ולאיש לכל פעולה משפטית, וכל הוראת חוק המפלגה לרעה את האשה באשר היא אשה, אין לנהגים לפיה. היות וכאן נתקלנו בהליך שקדם לחוק סווי זכויות האשה, בסללה מהאסה הסמכות הניתנת למבקר שהוא מבקר רשמי, הסמכות להזמין עדים ולהסביע אותם לענין פקודה זו. ואז נשאלת השאלה אם הקיפוח הזה של האשה, מלבד זה שהוא נוגד את יסוד סווי הזכויות, אם הוא מתישב עם החוק באותה הוראה שבו שהבאתי בפניכם. הצעת ועדת המסנה היתה למחוק את שלוש המלים "למעט מבקרת רשמית".

מר דמביץ:

היתה ה חלטה למחוק?

י. ה. קלינגהופר:

היתה הצעה.

הי'ר י. גולדסמידט:

מעמד האטה בסעיף זה שונה מסעיף 71(ב).
מאחורי זה עומדת אולי מחשבה שזה
ליעילות העבודה. אין ספק שיש

לטובתה ואולי גם לבטחונה ואולי גם
התחשבות בסוני באטה כאשר היא אטה.

ס. סמגר:

ההצעה של סעיף 71(ב) עומדת אצלנו
לדיון כבר זמן רב. אני יוצא מתוך
הנחה שכאשר כתבו את החוק הזה לא היו שופטות מחוזיות נשים. לכן לא
התעוררה הבקיה. רק בדרך המנוי יכולה היתה אטה להגיע למצב של הליכה
לבית סוהר של גברים או נשים. בדקנו זאת והויכוח עדיין נשוא. קיבלנו
דינים וחשבונות של פסיכיאטרים לא רק מבחינת כוחן האטה, אלא גם
איך זה משפיע על אסירים. בנושא זה יש מחלוקת בין השופט ברנזון מצד אחד
ובין שירות בתי הסוהר והפסיכיאטרים של בתי הסוהר. המחלוקת אינה
בדבר אפליה בין אטה לאיס, אלא בדבר השפעת הדבר על האסיר. לא הייתי רואה
זאת בקטעי הדברים שהוק שוויו זכויות של האטה חל עליהם.

לא כן העניין לגבי סעיף 72(ג).
כאן אני מצטרף לדעה שזה עניין של אפליה שאינה מוצדקת. אם אטה היא שופטת,
מבקרת בכלא של נשים, למה לא תוכן להזמין עדים לשמיעת ראיות? את המלים
האלה צריך למחוק.

החלט: לקבל הצעת ועדת המסנה. למחוק בסעיף
72(ג) את המלים "למעט מבקרת רשמית".

הי'ר י. גולדסמידט:

עלינו לקבוע מתי יפורסמו התקנות,
וכן את תחילת תוקפן.

מר דמביץ:

נפרסם זאת תוך שבועיים והתוקף
יכול להיות מידי עם הפירסום.

2. חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה תשכ"ט-1969

הי'ר י. גולדסמידט:

אנו עומדים בסעיף 6, "גלוי ידיעות
והפסקת חקירה".

י. ארידור:

ל גבי סעיף 6 הצעתי היתה למחוק
את הרישא של הסעיף בדבר חובת
מסירת ידיעות ליועץ המשפטי לממשלה. סיבת ההצעה אינה בכך שאני סולל
את החובה למסור ידיעות ליועץ המשפטי לממשלה, אלא מסום שאני חושב שצריך
חובה זו במפורש בסעיף זה, גורמת לצמצום תחולת חובת המסירה של ידיעה
על ידי חוקר פרטי, ומכל מקום אינה גורמת לצמצום החובה, הרי
היא מיותרת, וזה לאור האמור בפקודת הפרוצדורה הפלילית, בעדות, סעיף
2 פיסקה 1, שם נאמר שקצין מטרה או כל קצין אחר שפוסמן על ידי שר
המשפטים דשאי לחקור בעל פה כל אדם המכיר את עובדותיה ונסיבותיה של
כל עבירה.

גם בנוסח שהוצע על ידי הוועדה, אין
אלא מסירה לפי דרישה של היועץ המשפטי. אין הטלת חובה על החוקר הפרטי,
כאשר נודע לו על עבירה, למסור זאת ביוזמתו ליועץ המשפטי, אלא אך ורק
לפי דרישת היועץ המשפטי, והחובה הזאת חלה לפי פקודת הפרוצדורה
הפלילית, עדות, על כל אדם כשהוא נדרש לכך על ידי כל קצין מטרה.
אינני רואה את התועלת בהוספת חובה מיוחדת על סוג מסויים של אנשים, של
חוקרים פרטיים, וצמצום החובה הזאת דווקא כלפי היועץ המשפטי. לפי דעתי
קצין מטרה שיפנה לחוקר פרטי ויאמר לו: אני סבור שלך ידוע משהו על
עבירה זו או זו, תואוץ לספר לי מה שידוע לך - הוא חייב להגיב.

י. ארידור:

גם כאן, היות וכתוב "לפי דרישה", זאת אומרת שחייבת להיות פניה ספציפית. או שזה מיותר או שזה מצמצם את החובה הכללית. אין צורך, איפוא, בשום הוראה מהסוג הזה. אני מציע למחוק את הרישא.

היו"ר י. גולדסמידט:

אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לדרך ההסתייגויות. לגבי סעיף קטן (א) אנחנו מוצאים את הצעת חבר הכנסת ארידור וכן קיימת הצעה של חבר הכנסת אנקוריון, המציע במקום "בדבר ביצוע של פסע" יהיה "בדבר ביצוע עבירה". לזה מתבקשת בקשה של היועץ המשפטי. ואילו הוא חייב לעשות זאת אף בלי דרישה כאמור, בדבר ביצוע של פסע.

א. אנקוריון:

אני בדעה שהמדינה נתנה לחוקר פרטי פריבילגיה גדולה. אדם שאינו חלק מהמנגנון הממשלתי, אינו חלק ממנגנוני המטרה, מקבל זכות במקצוע של חקירות פרטיות. המקצוע הזה, בשבע הדברים, עלול להביא את החוקר הפרטי במגע עם עולם הפסע, עם פסעים, עם עבירות. לעבודת החוקר הפרטי יש הצד האזרחי ויש הצד הפלילי. בחקירותיו הוא יכול בהחלט לעלות על עבירות ועקבות עבירות. אני סבור שלגבי עבירות חמורות יותר, מה שמוגדר אצלנו כפסע, יש מקום לחייב אותו להודיע על כך במפורש ליועץ המשפטי. אם מדובר על פי דרישה, זה לא עונה לדבר, כי זה טוב כאשר היועץ המשפטי יודע שלפלוני יש ידיעות. אני מדבר על מקרים שהיועץ המשפטי אינו יודע, אולי אינו יודע על הפסע ואולי לא על מי שקסור אתו. לכן החלק הראשון כפי שהוא בנוסח החוק אינו מספק אותי. אני מבדיל בין הדברים. לגבי פסע אני רוצה להטיל עליו חובה בכל אופן. זו התמורה המינימלית שאפשר לצפות מהמקצוע הזה של חוקר פרטי, תקורת הפריבילגיה שהמדינה נתנה לו לעסוק בדברים שעלולים להביא אותו לקשר עם הפסע. אני וודאי אינני מציע להוציא את החלק הסופי. אם מדברים על הנאמנות ללקוח, אני לא מציע לשנות יביא אותו לאי-נאמנות ללקוח. אין הוא חייב למסור ידיעות שיש בהן כדי להפליל את לקוחו. במובן זה הוא יכול להיות דומה לפצבו של עורך דין. אבל את החובה הפוזיטיבית למסור על פסע בכל אופן, ולגבי עבירה בלבד למסור על פי דרישה, זה צריך לקבל.

י. ארידור:

אני הצעתי הסתייגות שמרחיקה לכת

גם לגבי הצעת ועדת המסנה. אני

מתנגד לחבר הכנסת אנקוריון, להרחיב את החובה. צריך להפריד בין מה שקרה לפני פסע ומה שקרה אחרי כן. לפני ביצוע פסע קיימת חובה של כל אדם לנקוט באמצעים הדרושים כדי למנוע פסע. אחרת זו עבירה פלילית. החוק, בסעיף 33 לפקודת החוק הפלילי אומר "כל אדם שיודע שאדם אחר זומם לעבור פסע ואינו משתמש בכל האמצעים המתקבלים על הדעת..." כלומר, אחד האמצעים למנוע פסע, זו מסירת הודעה למטרה. הווה אומר שהחוק הפלילי הכללי עונה על הסאלה מבחינת המצב לפני ביצוע פסע.

מה שקסור לאחר ביצוע פסע, זו

שאלה של מדיניות. אם יש מדיניות שצריך להודיע, מי שיודע על פסע שבוצע, מבחינת האוירה הציבורית, האינטרס למניעת פסעים וכן הלאה, אני לא רואה שום סיבה לצמצם את חובת ההודעה לחוקר פרטי. עד היום לא היתה מדיניות שאדם שרק נודע לו על ביצוע פסע חייב היה ללכת מיוזמתו ולהודיע לאיזו שהיא רשות. כלומר, גיסת המחוקק היתה שיש להעדיף את האוירה של היעצר מלסינות על פני האינטרס של מסירת ידיעות על ביצוע פסע. יש יתרון למסירת ידיעות ויש יתרון גם לגישה של אי-עידוד הלשנה. אם באים להטיל עכסיו חובה, אינני רואה סיבה לעשות זאת דווקא על סוג מסויים של אזרחים, ואם איננו חושבים שצריך לעודד את ההודעה לאחר ביצוע פסע, נסאיר זאת כפי שהוא לגבי כל סוגי האזרחים. בעיקר כאשר כל ההבדל הוא רק ביזמה. כי כאשר פונים לאדם, לרבות חוקר פרטי, ומבקשים ממנו להודיע, הוא חייב במילא להודיע לפי פקודת הפרוצדורה הפלילית, עדות. אמנם, יש פה שחרור מחובה למסור ידיעות שיש בהן כדי להפליל את הלקוח. אבל לא הייתי רוצה שהמוסד של חוקרים פרטיים, יהפוך למעין משטרת מסנה. יש מוסד ציבורי שחובתו לשפל בעניין פסעים ועבירות. שוטר חייב למסור כמובן מיוזמתו כל ידיעה. חוקר פרטי אינו שונה מבחינה זו מכל אזרח אחר. הוא אינו פקיד של המטרה. אינני רואה שום סיבה להטיל עליו חובה מיוחדת בעניין זה. חוקר פרטי אינו משפל במניעת פסעים דווקא. הוא משפל בעניינים

י. ארידור:

אזרחיים בעיקר. יכול להיות סכסוך בין בעל ואשה ותוך כדי כך בוצע פסע של הסמדת רכוש בזדון. הם אינם מעוניינים לערבב מישהו אחר בענין. החוקר הפרטי סאולי ישפל בכך, יצטרך ללכת מיוזמתו ליועץ המשפטי ולהודיע על כך. לא הייתי אומר שאותה חובה שמסילים על הצד עצמו, צריכה להיות מוטלת על החוקר הפרטי. הצד עצמו לא ירצה ללכת להתלונן, החוקר הפרטי יהיה חייב... יכול גם להיות סכסוך אזרחי בין שני אנשים, ותוך כדי כך מתגלה שקיימת כאן עבירה על חוקי המטבע, למשל. האזרח עצמו שנמצא בסכסוך, אינו חייב לרוץ למסורה ולהודיע שנודע לו כך וכך, כי הוא רוצה לצמצם את הסכסוך לענין עצמו. לעומת זאת, אם הוא מעסיק חוקר, הוא, החוקר, יצטרך לרוץ למסורה ולהודיע על כך. אין סיבה להגן על המלסינות הזאת.

לכן, סעיף זה נראה לי מיותר למניעת פסעים, ולאחר מעשה צריך להסתפק בעובדה שכל אחד חייב למסור את האינפורמציה שהוא יודע, לפי דרישה.

היור' י. גולדסמידט:

אני חושב שצריך לסקול בכל זאת את טענותיו של חבר הכנסת אנקוריון. נכון שהחוקר הפרטי אינו צריך להיות עוזר פרטי למסורה. המסורה צריכה לסמוך על זרועותיה ומקורותיה היא. יחד עם זאת, בלי ספק שזה מקצוע שמצריך ריסון מסויים. אני מבין שמעמדו של עורך דין נקבע לפי קווליפיקציות ודרישות אחרות ומעמדו החוקי הוא בכל זאת ברמה אחרת מאשר החוקר הפרטי לפי הכללים של הצעת חוק זו. אני חושב שלהסכלה ולסג' יש גם גורם מחנך על רוב בני האדם. היות והחוקרים באים במגע, במידה שמעסיקים אותם בכך, עם התחום הפלילי, צריך להגביל אותה במידת מה, צריך להגביל במידת מה את הנטייה השבעית אשר תלויה בדרישה שתבוא אליהם לסייע למעשה לשטטס עבירות ומעסיים.

אני רואה בחובת ההודעה ליועץ המשפטי, בין לפי המוצע כאן ובין לפי אבחנה של חבר-הכנסת אנקוריון, גם מגבלה על החוקר עצמו, שיידע שהוא חייב לא רק לשרת את לקוחותיו והתוגים העסויים להיות לקוחותיו בעתיד, אלא גם את אינטרס המדינה ואסור לו להיגרר יתר על המידה בכיוון זה. לכן הוא נדרש לעזור גם למסורה ולמדינה בענין זה.

אי-אפשר לומר סוג של אזרחים מופלה לרעה בזה שמחייבים אותו. זה לא סתם סוג של אזרחים. זה בכל זאת סוג מוגדר של עיסוק הדורש רישוי על ידי המדינה. עיסוקו מביא אותו לשטחי הגבול בהרבה מקרים, ואין זה כלל ברור שדרישה מיוחדת המכוונת אליו ויש בה מסום אי-צדק כלפי אזרח סתם, זה לא אומר שיש בה מסום אי-צדק כלפיו.

הסיקול הסני הוא אם לקבל את המוצע, או ללכת בעקבות חבר-הכנסת אנקוריון.

ס. שמגר:

אני הייתי מעדיף את ההצעה ב חוברת הכחולה. לא ראינו מקום להפריד בין פסע לבין עבירה אחרת. הפרדה זו נראתה לנו מלאכותית. אינני יודע מה הנימוקים של ועדת המשנה שצמצמה זאת לפסע בלבד. הצמצום לפסע יסכל למעשה את מטרת הצמצום הזה. היועץ המשפטי יתחיל להתווכח עם החוקר הפרטי אם זו עבירה או פסע? יש מקרים שנטוש ויכוח על כך. אינני רואה טעם בהבדלה הזאת. אם מדובר על אינפורמציה לפי דרישה, למה דווקא פסע? לא היתה כוונה להפחית ממעמד היועץ המשפטי לעומת כל חוקר מסורתי. למה כתבנו זאת בפנים? - הסיבה העיקרית היא יותר דידיקטיבית מאשר מספטית. כאשר סוחחנו בינינו, אמרנו שאילו צריכים היינו לקבוע היום כללי אתיקה לחוקר פרטי, לא היינו מסוגלים לקבוע זאת עתה בדפוסים קבועים ונוקשים כלאחר יד. זה ידרוש ליבון. אבל יש דברים מסויימים לגביהם חשוב להעמיד את החוקר במקום הנכון מבחינת מעמדו במערכת המשפט, וזה בין היתר שהוא אינו אדם שפועל נגד הסלסובנות, אדם שמסייע לפסע, אלא זה אדם שמסמס אמנם מטרה מוגדרת עבורה הוא מקבל שכר, אבל כאשר שואלים אותו לגבי עבריינות, הוא חייב לגלות. הדבר כא לידי ביטוי כאן. מכחינת ידיעות על

ביצוע עבירה, הוא יכול להיות סגויים או פצורף או מסופח למשטרה. לא רצינו בקביעת הודעה אוטומטית. לא רצינו להכביד עליו עד כדי כך. חססנו סגם כאן הגבולות לא יהיו ברורים. צמצמנו את עצמנו למועט. אני לא סולל את הנימוקים של חבר-הכנסת אנקוריין, אבל לא היינו שלמים עם עצמנו בקביעת חובה נורמטיבית כל כך נוקשה. יתכן שזה אחד הדברים שנדע להסיב עליהם בירת דיוק לאחר שנה-שנתיים של הקעלת החוק הלכה למעשה.

הגבלת הדירסה לגבי עבירות כלסחן,

היא הגבלה יותר מאשר צמצומה לפסע בלבד, בייחוד כאשר מדובר בדריסה. אחרת, כדי לקבל אינפורמציה על עבירה אחרת, יצטרך היועץ המשפטי לפנות למשטרה ולבקש שתגבה עדות. על פסע הוא יוכל לסאול בעצמו, על עבירה הוא יצטרך לפנות למיטהו אחר. אני מציע לחזור לחוברת הכחולה.

עצם התקדים ספחייב הודעה ליועץ המשפטי לא נוצר כאן. כבר היו דברים מעולם. חייבים למסור ליועץ המשפטי הודעה על גלוי עבירות, ואין בכך הלסנה. אם תוך כדי דיון משמעתי הלטהו בגופים סונים, הגיעה אל אדם אינפורמציה, הוא חייב למסור אותה ליועץ המשפטי, וזה כולל גופים ולנטריים.

סר קרתי:

למה התכוונו כאשר ניסחנו את הצעת החוק בחוברת הכחולה? היינו ערים

לסמכויות הכלליות של המשטרה לחקור ולדרוש הסבר מכל אדם שיודע על ביצוע עבירה. אבל היינו ערים לכך שהחוקר הפרטי כאשר יחקר על עבירה שנודעה לו תוך מלוי תפקידו, עלול להימצא בדילמה מסוימת בין חובתו החוקית לגלות על ביצוע עבירה, ובין החובה של נאמנות ללקוחו. לכן הצענו שכאשר החוקר עומד בדילמה זאת, מקרה כזה יובא ליועץ המשפטי שפסוק אם מקרה זה מחייב מסירת עדות או לאו. אז הוא יהיה מוסמך למסור את האינפורמציה בעצמו או להורות לחוקר הפרטי להסיב לסאלות המשטרה. לא הייתה כוונה להפוך את החוקר הפרטי למקום מקלט לאינפורמציה שחובה למקירת עבירות.

מה שעומד עכסיו לדיון אינו מה

שהתכוונו לו, אלא ההיפך הגפור ממה שהתכוונו בהצעה הכחולה.

י. ארידור:

ברור שהנוסח המוצע על ידי היועץ

המשפטי, דהיינו שתהיה חובה למסור על עבירה, אבל לפי דריסה, מסמעותו בעיקר דידקטית, כי הסמכות קיימת בלאו הכי. אינני רואה סיבה להכניס בחוק מהסוג הזה הוראה שהיא חסרת מסמעות מעשית. אם צריך לחגן ולהחזיק חזק מאד ברסן את החוקרים הפרטיים, זה צריך להיעשות בפועל על ידי סמכויות שישנן בחוק. מבחינה מעשית זה לא יוסיף סמכות, ובעיקר, שאין צורך בחוקים אלה. לגבי בתי דין פנימיים יש חובת הודעה. כאן אין הצעה לחובת הודעה.

יכול לקרות מקרה מעילה במוסד כספי

כלסחן. המוסד רוצה לחקור להיכן נעלמו כספי המעילה. אם הוא יחקר ללא מקירה פרטית, הוא יוכל לחקור ולקבל חזרה את הכספים ולא יהיה חייב לומר מלה. אם אנחנו חושבים שהסדר כזה אינו רצוי, צריך לבטל אותו בכל מקום שהוא קיים. אם אנחנו חושבים שהסדר כזה סביר לגבי אזרח סתם, אינני רואה כמה אותה עבירה עצמה, אשר-כסלעצמה אינה חייבת ב הודעה ליועץ המשפטי או לקצין משטרה, בעטית חייבת בהודעה כזאת רק מסום שמנהל הבנק אינו יכול לשפל בכך בעצמו אלא ללוקח את פלוני שיטפל בה בסמו. והחוקר יאמר לו מיד: אם כך, אני חייב מיד להודיע על כל עבירה לפי יוזמתי. אין צורך בהודעה לפי יוזמה. אם הכל נטאר כפוף ליוזמה של היועץ המשפטי, זה ענין של יחס שאינו מעלה ואינו מוריד מהבחינה המעשית. היועץ ה משפטי יכול תמיד לפעול באמצעות קצין משטרה.

ס. שמגר:

מה אתה מסיב לטענתך שהדבר מגן על החוקר? זה יצור מסגן נוסף שיבחן

אם באמת צריך לדרוש את האינפורמציה או לא.

י. ארידור:

ההערה של מר קרתי אינה מעוגנת בניסוח של ועדת ה מסנה. לגבי הזכות לחיסוי, הזכות הזאת צריכה להיות אבסולוטית במה שנוגע ללקוח. אחרת אנחנו באמת הופכים את מוסד החקירה הפרטית למשטרת מסנה ומנטרלים את החוקר הפרטי מכל פעולה רצינית. כאשר אדם בא לעורך דין, אפשר שיהיה לו חיסוי, ואילו כאשר הוא זקוק לצורך הכנת הגנתו לחוקר פרטי, הוא חייב למסור על כך. עורך דין יכול לסמור בסוד, ואילו חוקר פרטי יצטרך לסאול רשות משטרתית אם זה חייב חיסוי או לא.

ש. שמגר:

בכל מקום בעולם יש חסינויות משעמי בשחון המדינה וכן הלאה, אבל מתן חיסוי לבלס פרטי שיוכל לטרב למסור אינפורמציה כי זה עלול להפיל את הלקוח שלו, זה לא קיים בשום מקום בעולם.

י. ארידור:

יהיה מזיק מאד אם החיסוי לא יהיה די קיים לגבי החוקר הפרטי. אדם בא לעורך דין ומספר לו דברים הכרוכים בביצוע עבירה ומבקש את הגנתו. עורך הדין אומר לשם הגנתך צריכה להיעשות חקירה כזאת וכזאת. אם הוא יעשה זאת באמצעות חוקר פרטי, הוא לא יהיה חסוי. אם יעשה זאת באמצעות מתמחה של עורך דין, יהיה חסוי. יש מקרים רבים של ניגודי אינטרסים בין אינטרסים לגיטימיים שונים. יש אינטרס של הגנת בפני עבריינים פליליים, בפני עבירות פליליות. יש אינטרס של מתן אפשרות גם לעבריינין להגן על עצמו בכל האמצעים הכסריים העומדים לרשותו. לא רק בישראל המדינה אומרת במפורש שבנושא מסויים מעדיפים את האינטרס של החסוד כעבריינין על פני האינטרס של המדינה להעניס את העבריינים. זה קיים לא רק לגבי חיסוי אלא גם לגבי מסקל ההוכחות בבית המשפט. אומרים שצריך לזכות עבריינין אם קיים ספק מתקבל על הדעת באשמתו. כאשר אומרים זאת, נותנים עדיפות לאינטרס של הגנה על זכאים, ועל ידי כך אולי מגינים אפילו על עבריינין אמיתיים. כלומר, צריך לסקול את שני האינטרסים.

הוא הדין כאן. במסקל של שני

האינטרסים המנוגדים האלה, לא תמיד מוכן מאליו שהאינטרס של מניעת עבירה הוא המכריע. אם אומרים שמותר לעבריינין עצמו או לעורך דין שלו או ל פקידו של עורך הדין, לחקור, מדוע אם החקירה נעשית באמצעות אדם שמלאכתו ותפקידו בכך, הוא נתון לשיפוט משמעתי מסויים, לפיקוח, מדוע לא יהיה החיסוי כללי ולא לומר שכאשר עוסק בכך בעל המקצוע, חדל החומר להיות חסוי. במקרה כזה נעשית החקירה פלסטר, או שיטעו את החוקר ועל ידי כך תשתבש החקירה, או שלא ישתמשו בו לצרכים אלה. זכותו של אדם להשמט בכל האמצעים הכסריים להגן על עצמו מבלי שהדבר ימסר להכרעה של גוף אחר.

ב. בן-פורת:

אני רואה בהצעת הוועדה שני דברים שמאפשרים חסויים. הדבר הראשון הוא מתן אפשרות לפיין הפידע שצריך להשיג מהחוקר. למסור ליועץ המשפטי, והוא יחליט מתי ועל מה לפנות. החסוי השני הוא אי-הפללה של הלקוח. שני הדברים האלה מביאים אותי לתפיכה בנוסח הכחול. רצוני לסאול, אם אומרים "היועץ המשפטי לממשלה" האם אין פירושו של דבר שהוא יכול להסמיך אחרים?

י. קלינגהופר:

הדרישה צריכה להיות אישית. ההחלטה בידי היועץ המשפטי. הוא צריך להחליט שהחוקר הפרטי נדרס.

ב. בן-פורת:

אני מעדיף ססעיף 6(א) יטאר כמו שהדא נוסח על ידי הוועדה ולהחליף את הפסע בעבירה. את ההפללה להסאיר.

היור י. גולדשמידט:

האם היית אומר ס-6(א) יהיה לפי הנוסח הכחול בתוספת המשפט "אולם...?"

ב. בן-פורת:

נכון.

ש. סמגר:

אני לא רוצה שתיווצר אי-הבנה לגבי היקף החיסוי של עורך-דין. יש לו חיסוי לגבי אינפורמציה שהוחלפה בינו לבין הלקוח, אבל לא בהיקף שמוזכר כאן. אם לעורך דין נודע בדרך אחרת שהלקוח שלו רצה, הוא לא יכול לדעת שיה נודע לו.

היו"ר י. גולדסמידט:

כאן נאמר "לפי דרישה". לא על כל דבר שהחוקר עושה, האחרו איננו דנים כרגע. אפשר היה להבין כאילו בכל מקרה ומקרה הוא חייב להודיע? האמת היא שהוא חייב להודיע רק לאחר דרישה. עובדה זו גרמה לכך שחבר-הכנסת אנקוריון רצה להחמיר, כי לא בכל מקרה היועץ המשפטי יודע שעליו לדרוש. אם לא נקבל את ההחמרה, הוא שוען שלא נוכל להפעיל זאת, כי הידיעות לא יגיעו למי שרשאי לדרוש את מסירתן.

ס. סמגר:

זה יצור מעמד חדש של אנשים יחידים בחוק, שיוכלו להיות סותמים לעצירה ולא לשעון לחיסוי כי זה עלול להפיל אותם, אלא יאמרו שזה עלול להפיל מישהו אחר. הם יהיו האנשים שהכי כדאי יהיה לקחת אותם בתור סומכים על פריצה, למשל.

מ. אביזוהר:

בועדת המסנה הייתי בספקות בקשר להפללה. בסעיף 2, כאשר שתי חקירות מקבילות מתנהלות, הצעתי לקבוע בודאות את עיפות החקירה המשטרית בלי הסייג של הפללה. בענין הפללה זו הכנסה למעגל הפסע במובן מה, אנשים נוספים. העקרון שחבר-הכנסת ארידור מדבר עליו הוא עקרון שאין אדם מפליל את עצמו ועקרון ההגנה העצמית המשפטית. יש כאן ענין של אומנות בין השניים, ועל כך צריך לסמוך, אבל לא לתת שפסרות לאדם להעלים עיניים ופסעים, ולהחליט לפי סיקול דעתו למסור או לא למסור. הוא חייב למסור מה שגילה. לעשות הקבלה למעמד של עורך דין, אבל לא לתת הרחבה יתרה מזו.

היו"ר י. גולדסמידט:

אני מניח שהלקוח אינו מגלה לחוקר מיד את כל האמת. לאחר שהחוקר עשה כמה צעדים הוא חוזר ללקוח ואומר: אני מתרשם שיש דבר כזה וכזה שאתה עצמך מעורב באספקט זה או אחר. במקרה זה מה אתה אומר?

מ. אביזוהר:

אני אומר "שנמסרו לו על ידי לקוחו".

היו"ר י. גולדסמידט:

במקרה זה לא חסוי.

מ. אביזוהר:

כן חסוי. אם החוקר גילה ומצורר זאת עם לקוחו, זה ידיעות שנמסרו.

א. אנקוריון:

בארופן יסודי אני בכל זאת חושב שאיזה שהוא חיסוי מוכרחים לתת לחוקר לגבי ידיעות שהוא מקבל מלקוחו, כי אחרת זה מוכרח להרוס את הבסיס של עבודתו. צריך שיהיה איס אימון שהלקוח יוכל לדבר אתו כאופן חופשי ולא לחשוש שהוא עלול להיות כפצ סצריך למסור, בין לפי גירסתי או בין גירסתו של היועץ המשפטי. אבל לאור הערותיו של היועץ המשפטי, אני נוטה להצעת חבר-הכנסת אביזוהר. זה קצת יותר מידי חזק, אינו חייב למסור ידיעות שנמסרו על ידי לקוחו. באופן יסודי יש להסאיר את הענין של החיסוי.

מ. בן-פורת:

תביא בחשבון את פיסקה (ב). במידה שהיועץ המשפטי מוצא לנכון שהמטך העבודה עלול להפריע לחקירת המשטרה, הוא יכול להורות את הפסקת החקירה. ליועץ המשפטי יש מחסום.

א. אנקוריון:

אלה דברים שונים לגמרי. היועץ המשפטי יכול לומר שהמשטרה שרם גמרה את עבודתו ועבודת החוקר הפרטי מפדיעה לה. האחריות תהיה אחרייות

א. אנקורירון:

גדולה. אני חושב שאת זה צריך להשאיר וזה לא פוגע כמה שיש ב-(א).

לגבי הרשטא, ברור שהרישא שאני הצעת
חוזרת להצעה המסולה, ואני תומך בענין זה בהצעה הכחולה, אלא שאני
מתמיר ולדעתי צריכים לקבל את ההחמרה.

היור י. גולדסמידט:

נפריד בין שתי בעיות בסעיף (א).
לגבי חובת הפסירה יש שלוש הצעות.
קיימת הצעתו של חבר הכנסת ארידור למחוק את הענין לגמרי. קיימת הצעה
שנחזור לנוסח הכחות כמות שהוא בלי להחמיר בקביעת חובה של הודעה
מעצמו בלי תביעה, אלא לאבחון בין פסע ובין עבירה. חבר-הכנסת בן-פורת
ציין שנסוב בענין זה למה שנאמר בחוברת הכחולה בסעיף 6 (א), שהכל
ימסר רק לפי דרישה, אבל הדרישה יכולה להתירם לכל סוגי העבירה בכל
דרג שהדבר ייראה. חבר הכנסת אנקורירון רוצה להחמיר.

החלט:

לקבל את הצעת חבר-הכנסת בן-פורת,
כאשר בסיום הנוסח הכחול בסעיף 6 (א)
יבוא משפט סעוד לא נגמר הדיון בו
בענין ההפללה.

י. ארידור:

אני רוסם לעצמי זכות הסתייגות.

היור י. גולדסמידט:

חבר הכנסת ארידור מקבל למעשה את
היאולמס הזה, אך רואה בכך את
החלק הבלעדי של הסעיף הזה. הוא הציג
סיס בה כדי להפיל את לקוחו.

א. אנקורירון:

אני מציע שייאמר שאין הוא חייב
למסור ידיעות שקיבל מלקוחו.

מ. שמגר:

בסעיף 5 (ג) כתוב "דברים ומסמכים
שהחלפו בין עורך דין ולקוחו או
אדם אחר מטעם הלקוח...". כאן הכוונה לדברים כאלה.

י. ה. קלינגהופר:

בענין זה לא הרי עורך דין שהרי
החוקר הפרטי. עורך דין אינו
חוקר. הוא מקבל את המידע לבעלותו מן הלקוח, בעוד שהחוקר הפרטי הידיעות
מגיעות אליו לא רק מפי הלקוח שלו. הידיעות מפי לקוחו הן רק ההתחלה,
נקודת המוצא. אחר כך הוא מתחיל לאסוף ידיעות נוספות, ואלה תהינה
אולי העיקר. מה אם הן יפילו את הלקוח? הרי חייב כבר למסור אותן?
רק מסום שלא קיבל אותן מן הלקוח שלו? זה לא יתכן. ההגנה מפני הפללת
הלקוח במקרה זה צריכה להיות רחבה יותר. הוא יכול גם להעלים - לא במובן
הסליילי - מהיועץ המשפטי גם ידיעות שהגיעו אליו עקב החקירה שיש בהן
כדי להפיל את הלקוח, לא רק את הידיעות שקיבל מהלקוח עצמו.

היור י. גולדסמידט:

השאלה אם זה יחול על כל דבר שיש
בו כדי להפיל, או רק דברים

שחלקו מסר או מאסר שהם נכונים.

מ. אביזוהר:

שקיבל. אם העובדה נקבעה כעובדה
על ידי הלקוח.

י. ה. קלינגהופר:

אני מציע שזה יהיה יותר רחב והוא
לא יוכל להפיל את לקוחו גם לא על

יסוד ידיעות שהגיעו אליו עקב החקירה.

מר קרתי:

הנוסח הרחב הזה הוא הרבה יותר רחב ממה שאתם מתארים. זה כולל לא רק ידיעות נוספות באותו נושא שהלקוח מסר בידי, אלא גם כל עבירה אחרת שאותו לקוח עלול להיות מעורב בה, גם אם זה לא הנושא שהושל עליו לחקור, וגם לא מתבסס על אינפורמציה שהלקוח מסר לו. זה כולל חסינות על כל מעשה לגבי מי שהיה אי-פעם לקוח שלו. אם הופיע אי-פעם ברשימת הלקוחות, הכל חסוי.

היור' י. גולדשמידט:

זו סכנה נוספת שלא ראיתי. אני הבנתי שכוונת הדברים באותו

נושא של החקירה.

מ. סמגר:

לקוח הוא מושג רחב. לאו דווקא מסומם אותו זמן הוא מטפל בתיק

מסויים שלו.

היור' י. גולדשמידט:

הוועדה תצטרך ל צמצם זאת לאותו נושא שנמסר לחקירתו.

י.ה. קלינגהופר:

לזה אני מסכים, אבל לא רק לידיעות שקיבל מהלקוח.

י. ארידור:

אני מסכים לתוספת.

היור' י. גולדשמידט:

אנחנו עומדים עדיין בפני שתי אפשרויות. חיסוי כללי לכל דבר שיתגלה גם בלי שהדבר נמסר לו, בלי שהדברים נזכרו בין החוקר והלקוח שלו, או רק חיסוי על דברים שהלקוח מסר לו או שנזכרו במוקדם או מאוחר בין הלקוח לבין החוקר.

י. ארידור:

לדעתי אין ספק שהנוסח שמופיע בחוק לשכת עורכי דין, שלפיו אם הלקוח הביא עד אל עורך דיין ויצא מהמסרד, ועורך הדין נסאר לבדו עם העד והעד מסר דברים לרעת הלקוח - כנראה שזה לא יהיה חסוי. המזל הוא שלא מסתמסים בדרך כלל בסמכות הזאת נגד עורך הדין. אחרת עורך דיין לא היה יכול לשוחח עם עדים שבאים אליו לצורך התייעצות למען הלקוח שלו. אילו הזמינו עורכי דיין למסור עדות על כל מה שהם מסוחחים עם עדים בעניינים של הלקוח שלהם שלא בנוכחותו, אין לי ספק שהיה זה חותר בצורה יסודית תחת ענין החסינות. אין להביא ראייה מענין עורכי הדין לכאן.

נוסף לכך, ההנמקה שמעורר

חבר הכנסת קלינגהופר, שכל מהותה של החקירה הפרטית היא בדרך כלל בדברים שהלקוח אינו מוסר עליהם. הוא לא יודע עליהם. אם נרשה את ההפללה של הלקוח באמצעות דברים שמתגלים שלא באמצעות הלקוח, פירוס הדבר שאנחנו מרשים את ההפללה של הלקוח ללא תנאים וללא הגבלות, ואז החסינות הזאת מתרוקנת מתכנה.

היור' י. גולדשמידט:

אם אנחנו דואגים לכך שהחוקר הפרטי יוכל לעשות את מלאכתו, לפי נוסח סעיף ההפללה כפי שהוצע על ידי חברי הכנסת אנקוריון ואביזוהר, הוא יאמר: הכי טוב שתאמר לי כל מה שיש לך למסור בענין זה, משום שראשית אני מסוגל לשרת אותך יוצא טוב, ושנית - אתה מוגן יותר.

מ. אביזוהר:

הדיסקרציה של היועץ המשפטי מאפשרת לסקול את צרכי המקצוע.

נכון את ההגנה והצרכים של החברה מבחינת גלוי פסע. אני מניח שאיננו צפויים להתערבות של היועץ המשפטי בכל יום שני וחמישי. כאשר יש צורך כדבר, זו מסננת. הדוגמא של עורכי דיין חוקרים אינה מקבילה. למרות הסכר של חבר הכנסת ארידור, אני מציע ללכת בדרך הזאת.

י. ארידור:

יזמינו אותו לתת עדות בבית
המשפט. אז יצטרך לשעון לחיסוי
לדבר.

מ. שמגר:

בבית המשפט לא יחול גם
מה שאתה אומר.

היו"ר י. גולדסמידט:

יש הצעה ברורה אחת והיא הצעת
הועדה עם התיקון לאחר הערת
מר קרתי. ההצעה הנגדית אינה מנוסחת עדיין בשלמותה, וגם היא צריכה לכלול
את הערת מר קרתי. היא צריכה לחפש דרך לקרב את הנוסח כאן למה שבאמר
בחוק לשכת עורכי הדין. אני מבקש מהיועץ המשפטי להביא לידי ביטוי הנאה
נוסח של הצעה מעין זו. כלומר, שתי נוסחאות.

אנחנו עוברים לסעיף 6(ב).

חבר הכנסת אביזוהר בהסתייגותו מציע למחוק את המלים "אלא במידה שהחקירה
דרושה לצרכי הגנתו" של לקוחו במשפט פלילי.

י. ה. קלינגהופר:

אני מוותר על הצעתי.

מ. שמגר:

אני מוכן לאמץ את הצעת חבר-הכנסת
אביזוהר. הצעתי לחזור לחופרת
הכחולה. אילו היה כתוב שהיועץ המשפטי יכול להורות לחוקר פרטי להפסיק
סתם את החקירה, הייתי מבין את הסייג. הואיל והגבילו את שיקטל הדעת
של היועץ המשפטי ואמרו שהוא יכול לעשות זאת רק כאשר המסך החקירה של
החוקר הפרטי עלול להפריע לחקירת המשטרה, לשם מה הסייג? מה הכוונה?
האם הכוונה היא שהמשטרה לא תוכל לחקור? אם מסווגים את שיקול הדעת
בנסיבות כאלה, אפשר לכתוב זאת חזק יותר ובמקום "סכור" לכתוב "סוכנע",
אבל כאן קיים מצב שהמשטרה אינה יכולה לחקור הלאה. יכול להיות מישהו
במשפט רצח ומסתובבים והולכים לעדים לקחת חומר ראיות. החוקר לוקח
כלי מסויים עם שביעת אצבעות. הוא יכול לומר שהדבר דרוש לו להגנת לקוחו.
הוא מטשטש סימנים שנשארו. זה לא יתכן. עדיף אינשרס הציבור שתהיה
חקירה משטרית והעבירה תתגלה. הקטע הסופי מוסכם. אם רוצים להבטיח
מה שקיים במילא, שכאשר תגמר החקירה המשטרית הוא יוכל להמשיך - גיחא.
אבל הסייג הזה יש בו כדי לסכל אותה.

י. ארידור:

אינני רואה את ההגיון שבהבחנה
בין פעולה של הלקוח עצמו
לבין פעולה של שליחו של הלקוח, שהוא החוקר. אם מותר לסקלח ולעורך דינו
לעשות פעולות מסויימות לצרכי חקירה בענין הגנת הלקוח, אינני רואה
הבדל לגבי חוקר פרטי. אף אחד לא יבוא ויגיד לחסוד בעטית עבירה:
אל תחפש דרכים להתגונן.

מ. שמגר:

נעצור אותו. זו אחת הכוונות
של המעצר.

י. ארידור:

יש הפרעה לגיטימית למהלך
החקירה ויש הפרעה לא לגיטימית.
השפעה על עדים היא הפרעה לא לגיטימית. אם הוא מחפש לעצמו עדי הגנה,
אם יש בכך הפרעה, זו הפרעה לגיטימית. אי-אפשר לעצור את עורך הדין של
לקוח והוא רשאי לעשות פעולות מסויימות ולחקור פעולות מסויימות כדי
להגן על לקוחו, אפילו אם פעולות אלה אינן עולות בקנה אחד עם פעולת
המשטרה. כאן רוצים ליצור מצב שעד הגשת המשפט חייב יהיה הנאסם לסבת
בחיבוק ידיים ולא יוכל לעשות פעולה שהוא צריך לעשותה. זה איננו המצב
החוקי היום. היום רשאי הלקוח לעשות פעולת הגנה מסלו במישרין או
באמצעות עורך דינו. המשטרה אינה יכולה לומר לו: גם אנחנו חוקרים.
המשטרה יכולה לפעמים לקחת ממנו מוצג כלשהו, ויתכן שגם זאת אינה
יכולה לעשות. זה תלוי בנסיבות. אבל אין מגבלה מיוחדת האוסרת על
עורך דין או עבריין לחקור לצרכי הגנתו.

מה באים ואומרים בהצעת חבר-הכנסת
אביזוהר? אומרים: מה שמותר לך וחוקי להיעשות על ידך ועל ידי פרקליטך,
אינך רשאי לעשות על ידי אדם שמלאכתו בכך ונתון לפיקוח המדינה.

אינני מציע להעניק לחוקר עדיפות על פני מה שניתן ללקוח או עורך דין. המסטרה חוקרת. עדיין לא הוגש כתב אישום. המסטרה מתחילה לגבות עדויות, וכאשר החשוד רוצה לגבות עדויות מסלו כדי להביא אותן אפילו למסטרה ולומר: הנה אדם שיכול להעיד לטובתי, אתם דיברתם עם אנשים אלה ואלה והם מדברים לרעתי, הנה אנשים שידברו לטובתי. אז יוכל לבוא קצין מסטרה ולומר: אתה מפסיק לדבר עם אנשים שראו את המעשה. עם אנשים אלה המסטרה לא דיברה ואינה מתכוונת לדבר. נאמר שיש חמישה עדים שהם קציני מסטרה וחמישה עדים ניטרילים. המסטרה גובה עדויות רק מהקצינים. מהאנשים הניטרילים אינה גובה. יגידו לחשוד, באמצעות החוקר, שלא ידבר אתם. אנחנו, המסטרה, אפנים איננו מתכוונים לדבר אתם, אבל גם אתה לא. מתי תוכל לדבר אתם? - אחרי הפסקת חקירת המסטרה. אבל הלקוח יכול לומר שהוא רוצה להביא את העדים שלו על מנת שלא יגישו אותו כלל למשפט.

המקרה שהמסטרה מדברת רק עם חמשת הקצינים, אינו בלתי-מצוי. כדוגמא לכך יכולתי להביא את המקרה של חבר-הכנסת דוד לוי. המסטרה גובה עדויות באופן סלקטיבי, וזאת במקרים לא מועטים, אותם מקרים שהדבר נראה לה כיכול לחזק את גירסתה.

י. ה. קלינגהופר: השאלה היא אם היועץ המשפטי יהיה בדעה שיש פה הפעה.

י. ארידור: זכות האדם להתגונן באמצעים החוקיים היא זכות. אינני מציע לתת לו זכות לעשות מהו שאסור לעשות. אבל באמצעים החוקיים שקיימים, זכותו לחפש חומר להגנתו, וזו היא זכות שאינה פחותה מזכות המסטרה לחפש חומר להרשעתו. אין איסור שאומר שאפסר להפעיל את הזכות הזאת יותר מאשר המסטרה מפעילה את זכותה. אני מניח שהיועץ המשפטי לא יעשה דברים מהסוג הזה, ולכן, אם לא יעשה - וודאי שאין לתת לו סמכות. אם הוא עלול לעשות, וודאי שיש לאסור עליו ולא לתת לו את הסמכות.

פ. שמגר: מה אתה עונה לשאלתי, מה לעשות? כאשר יש מקרה רצח, בא החוקר ולוקח מוצג והולך לו.

י. ארידור: צריך להיות איסור על לקיחת מוצג. אני מניח שיש איסור כזה לא בתוקף בכוונה. הפתרון אינו על ידי איסור על אחריות הפרעה לחקירת מסטרה, לעבודת המסטרה מצד כל אחד. אם יש סעיף ספציפי שאומר שאסור לקחת מוצגים ממקום שנעשה פשע, האיסור הזה הוא טוב וצריך שיהיה. אם איננו צריך שיותקן. אבל הקבוצה אינה יכולה להיות בין הלקוח ועורך הדין מצד אחד והחוקר מצד שני. אם מותר לקחת מוצג - לדעתי אסור - הרי מותר לעשות זאת גם ללקוח, גם לעורך הדין, ואין לאסור זאת על החוקר.

פ. שמגר: המחלוקת בינינו נובעת מראיה שונה לגבי תפקיד המסטרה בניצוע חקירותיה. אני מבקש להבחין, במידה שקיימת תרעומת מסוג זה או אחר, בין תרעומת קונקרטיית לבין התפיסה הכללית. המסטרה חייבת לנהל חקירה כאורגן של הציבור, חקירה שיש בה כדי לגלות את האמת. אם בא אדם למסטרה ושוען שיש עדים נוספים מהם לא גבו עדויות, היא חייבת לגבות מהם עדות. זה אינטרס הציבור. המסטרה עושה זאת בדרך כלל. לעתים יש מחלוקת. המסטרה סבורה שעדויות מסוימות יכולות להוסיף לחקירה, ומישהו אחר סבור שלא. אחת הסיבות העיקריות שמנטרלים את החשוד על ידי מאסרו זה כדי שלא יפריע למהלך החקירה. התופעה הנפוצה היום בישראל היא שעדים מסנים את עדותם מגבית העדות ועד יום המשפט, וזאת עקב הסמכות עליהם. שותפים לכך גם עורכי דין. תופעה נפוצה היא שעורכי הדין מזמינים את העד, ומחזין למסרד יש לחץ ואיומים על העדים, ואחר כך המסרד העד תצהיר בשבועה שהוא חוזר מכל מה שאמר. אינני מתלהב מההפרעה של עורי הדין. גם לעורכי הדין אסור לעשות זאת. כאשר מתנהלת חקירה מסטרתית היא צריכה להתנהל אטומה. אם יש לעורך דין אינפורמציה שצריך לגבות עדות נוספת ואילו המסטרה מתנגדת, יש צנורות לתלונה. הלא יש לנו

אינטרס בדבר. אם הוזכר המקרה של חבר הכנסת לוי, אילו היה מתנהל מספח בדבר, האם היה טוב יותר למסטרה לו חסרה עדות, לו היו מפתיעים אותה בעדים בעת המספח עצמו?

לא יכולות להיות שתי חקירות פרלליות. אם אוסיף סעיף שיאסור על חוקר פרטי לקחת מוצג, הוא לא יכול עליו אם בהמסכו יאמר "אלא אם דרוש הדבר להגנתו". תארו לעצמכם את אותו עד שבאים אליו שני אנשים, ולא דווקא פעם אחת, פעם איש המסטרה ופעם החוקר הפרטי. החוקר הפרטי יכול לבקר אצלו בכל יום. איזה ערך יש לעדות הזאת כאשר היא מגיעה למספח? החוקר הפרטי יהיה האדם שיוכל לשוחח בלי סוף תחת הכותרת של הגנת הנאשם.

בזמן שהמסטרה מנהלת חקירה, לא בכל מקרה ולצורך זה יש שיקול דעת, וסבורים שהדבר עלול להפריע, לא צריך לחקור חקירה נוספת. אני יכול לתאר לעצמי מקרים שהדבר לא יפריע. בדרך כלל המדובר בסעיף 218. אבל במקרים של רצח או אינוס, לדעתי אסור לנהל חקירה מקבילה. יש בכך כדי לעוות את האפשרות למצוא את חומר הראיות ולהביא בפני התביעה הכללית תמונה של עדויות בלתי-מכושלות. רק במקרים יוצאי דופן שבהם הדבר יכול להפריע, אני מציע להתיחס לכך.

פר קרתי:
מה שחבר הכנסת ארידור הציע בדבר לקיחת מוצגים, מעשית זה לא ניתן, כי לא יכולים לתאר מראש מה הוא מוצג ומה לא. לפני כן זה חפץ. האפשרות היחידה היא להגביל לקיחת כל חפץ שהוא.

א. אבקוריון:
אני מוכן להצטרף לדעת הוועד המספח וחבר הכנסת אביזוהר, מתוך הגנה שהיועץ המספח מקבל את המספח הסופי.

היו"ר י. גולדשמידט:
היועץ המספח מוכן גם לכתוב "סוכנע" במקום "סבר".
השאלה לא הוכרעה עדיין.